

Açık ve Uzaktan Türkçe Öğrenme Sistemleri İçin Ölçütler

Hülya PİLANCI

2. Baskı

Doç. Dr. Hülya PİLANCI

AÇIK VE UZAKTAN TÜRKÇE ÖĞRENME SİSTEMLERİ İÇİN ÖLÇÜTLER

ISBN 978-605-241-708-9

DOI 10.14527/9786052417089

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindex.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Haziran 2019, Ankara

2. Baskı: Mart 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler - Ankara
(0312 341 36 67)

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 25931

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net

Doç. Dr. Hülya PİLANCI

1984 yılında Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı yıl Anadolu Üniversitesinde Türkçe Okutmanı olarak göreve başladı. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde 1994 yılında yüksek lisans, 1996 yılında doktora eğitimini tamamladı ve Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Türk Dili Bölüm Başkanı olarak görevlendirildi. 1997 yılında Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne Yeni Türk Dili Anabilim Dalı başkanı olarak atandı. Aynı anabilim dalında 2014 yılından bu yana Doç. Dr. olarak görev yapmaktadır.

Dr. Pilancı, Anadolu Üniversitesinde Yönetmelik Daimi Komisyon Üyeliği, Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşlarının Sorunlarını Araştırma Merkezi Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulundu, Açıköğretim Fakültesi Kitap Tasarım Biriminde, Türk Dili Danışmanları Ekibini kurdu.

Dr. Pilancı 2005 yılından bu yana çalışmalarını Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi alanında sürdürmektedir. Anadolu Üniversitesi tarafından 2007 yılında hizmete sunulan ve Türkçeyi uzaktan öğrenme teknolojileri ile öğreten ilk program olan TSP'nin tasarımında, geliştirilmesinde ve uygulanmasında görev aldı. Anadolu Üniversitesinde geliştirilen teknoloji destekli diğer Türkçe öğretim programları olan ELBEP ve Ana-Dil: Türkçe'de içerik geliştirme ekibinde çalıştı. Dr. Pilancı, çeşitli ulusal ve uluslararası dil öğrenme projelerinde içerik geliştirme çalışmalarına devam etmektedir.

ÖN SÖZ

Bu kitapta ele alınan konunun çıkış noktası, yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye yönelik açık ve uzaktan öğrenme sistemlerinin verimli çalışması için söz konusu disipline özgü ölçütlerin belirlenmesi olmuştur.

Bu ölçütlerin belirlenmesiyle, sistemlerin tasarlanması ve hazırlanması aşamalarında nitelikli bir içerik ortaya konabilecek, Türkçe öğrenenler için kaliteli ve nitelikli öğrenme ortamları geliştirilebilecek, bu sistemleri hazırlayan kurumlar için iç kontrol ve kalite süreçlerinin izlenmesi sürecinde değerlendirilecek ölçütler ortaya konabilecektir. Böylece açık ve uzaktan Türkçe öğrenme sistemlerinin sınırları belirlenebilecek, etkililiği ve verimliliği de araştırılabilecektir.

Açık ve uzaktan dil öğrenme sistemleri kullanıcılarına; güncel ve hızlıca güncellenebilir ders materyallerine, etkinliklere, deneme sınavlarına, danışmanlık hizmetlerine hatta sertifikalara erişme imkânı sunmaktadır. Bununla birlikte kullanıcılar, beklentilerinden birini bile karşılayamayan programlarla karşılaştıklarında hemen programı terk edebilmektedirler. Açık ve uzaktan dil öğrenme sistemleri kullanıcılarında artan bu farkındalık, bu tür programları hazırlayanları da daha memnun edici, eğlendirici, yardımcı, estetik açıdan hoş, yaratıcılığı destekleyen, ödüllendirici sistemler oluşturmak gibi daha geniş kapsamlı düşünmeye zorlamaktadır.

Ancak açık ve uzaktan dil öğrenme sistemlerini hazırlamak oldukça güç bir iştir. Açık ve uzaktan dil öğretimi alanı teknolojik gelişmelere bağlı bir tarihî süreç içinde gelişmiştir ve ilkeleri olan bir alandır. İçerik, tek başına açık ve uzaktan dil öğrenme sistemlerini kullanışlı yapmaya yeteri değildir. Bir dil öğrenme sistemi ancak teknik uzmanların, tasarım uzmanlarının ve alan uzmanlarının birlikte çalışmasıyla, ortak bir alana dönüşmektedir. Çalışmalar, üç farklı disiplinde ekibin birbirinden aldığı işi, farklı üretimlerle geliştirerek ortak bir hedefte birleştirmesi ile sonuçlanır. Alan uzmanlarının hazırladığı içerikler, tasarım uzmanları tarafından tasarlanan sistemin içine, teknik uzmanlar tarafından öğrenme odaklı bir şekilde yerleştirilmezse öğrencinin belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşması da mümkün değildir.

Dil öğrenme alanında çok yaygın olmasına karşılık Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesi için hazırlanmış açık ve uzaktan öğrenme sistemlerinin sayısı çok fazla değildir. Bu alanda özellikle İngilizcenin öğrenilmesi için çok gelişmiş sistemlerin kullanıldığı görülmektedir. Gelişmiş açık ve uzaktan dil öğrenme sistemlerinde artık ölçütlerin belirlenmesinin de ötesine geçilmiş kullanıcıların sistem ile etkileşime girebilecekleri, dil öğrenirken daha üretken olabilecekleri özellikle kullanışlı sistemler üretilmiştir.

Açık ve uzaktan dil öğrenme sistemleri İnternet aracılığı ile sınır tanımaz, kolay ulaşılabilir bir özelliğe sahiptir ve Türkçe öğretiminde de göz ardı edilmemesi, yaygınlaştırılması gereken bir alandır. Her dil için olduğu gibi Türkçenin de hedef dil olarak kendine özgü bir öğrenilme kültürü vardır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi için hazırlanacak açık ve uzaktan dil öğrenme sistemlerinin Türkçenin ve Türk kültürünün öğrenilmesini teşvik edecek nitelikte olması gerekmektedir. Bu kitapta, yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye yönelik açık ve uzaktan öğrenme sistemi tasarımcıları, bu tasarımları geliştirecek teknik uzmanlar, öğreticiler ve bu sistemleri kullananlar için Türkçenin açık ve uzaktan dil öğrenimi sitelerine özgü özellikleri ve bunların ölçütleri ele alınmaktadır.

Kitabın yazımı sırasında gösterdikleri sabır için Sevgili Aileme çok teşekkür ederim. Teknoloji destekli Türkçe öğreniminde, içerik geliştirme alanının öncülerinden olan; bu alanın oluşması ve sürdürülmesi için emek harcayan Öğr. Gör. Sebahat Yaşar, Dr. Sevgi Çalışır Zenci, Dr. Olcay Saltık, Dr. Murat Sami Türker ve öğrencim Halil İbrahim Üzüm'e bana kattıkları her şey için çok teşekkür ederim.

Hülya PİLANCI

Eskişehir, 2019

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	v
1. BÖLÜM	
GİRİŞ	1
Açık ve Uzaktan Dil Öğrenme	2
Kavramsal Çerçeve	3
Bilgisayar Destekli Dil Öğrenmenin Tipolojisi ve Aşamaları	6
Açık ve Uzaktan Dil Öğrenme Sistemlerinin Güçlü ve Zayıf Yönleri	14
Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi ve Açık ve Uzaktan Sistemlerde Dil Öğrenme	16
Açık ve Uzaktan Dil Öğrenme Programlarının Hazırlanma Süreci	18
Açık ve Uzaktan Dil Öğrenme Sistemlerinde Öğreticilerin Rolü	20
Açık ve Uzaktan Dil Öğrenme Sistemlerinin Geleceği	21
Açık ve Uzaktan Öğrenme Sistemleri İle Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenimi	23
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yönelik Açık ve Uzaktan Öğrenme Sistemlerinde Kalite Standartları	35
2. BÖLÜM	
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE YÖNELİK AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENME SİSTEMLERİ İÇİN DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	39
Tanımlar	40
Değerlendirme Ölçütleri	41
Genel Ölçütler	41
Türkçe Konu İçeriğine İlişkin Ölçütler	45
Türk Alfabesine İlişkin Ölçütler	54
Dinleme Becerisine İlişkin Ölçütler	55
Konuşma Becerisine İlişkin Ölçütler	58
Telaffuza İlişkin Ölçütler	60
Okuma Becerisine İlişkin Ölçütler	62
Yazma Becerisine İlişkin Ölçütler	65
Kelime Öğrenmeye İlişkin Ölçütler	67
3. BÖLÜM	
SONUÇ	71
Yararlanılan Kaynaklar	73

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Teknoloji ve Öğrenme Eğilimleri	4
Şekil 2. Bilgisayar Destekli Dil Öğrenmenin Tarihi Gelişimi	6
Şekil 3. Açık ve Uzaktan Dil Öğrenme Sistemleri İçin İçerik Geliştirme Süreci Örneği	20
Şekil 4. Second Life’ta Dil Öğrenme	21
Şekil 5. Anadolu Üniversitesi Türkçe Sertifika Programı	24
Şekil 6. TSP’de Sanal Sınıf	25
Şekil 7. ELBEP Katılımcıları	28
Şekil 8 ELBEP’te Türkçe Öğrenimi	29
Şekil 9. ELBEP’te Yunanca Öğrenimi	29
Şekil 10. ELBEP’te Rusça Öğrenimi	29
Şekil 11. ELBEP’te Lehçe Öğrenimi	30
Şekil 12. ELBEP’te İspanyolca Öğrenimi	30
Şekil 13. Yaşar Üniversitesi, Türkçe Öğreniyorum Sistemi	31
Şekil 14. Yaşar Üniversitesi, Türkçe Öğreniyorum Sistemi Tanıtım Sayfası	31
Şekil 15. Yunus Emre Enstitüsü, Türkçe Öğretim Portalı Giriş Sayfası	32
Şekil 16. Yunus Emre Enstitüsü, Türkçe Öğretim Portalı	33
Şekil 17. Anadolu Üniversitesi, Ana-Dil: TÜRKÇE, A1 Düzeyi Modül Örneği	33
Şekil 18. Anadolu Üniversitesi, Ana-Dil: TÜRKÇE, B1 Düzeyi Etkinlik Örnekleri	34
Şekil 19. Anadolu Üniversitesi, Ana-Dil: TÜRKÇE, A1 Düzeyi Arapça Ders Anlatımı	34

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Bilgisayar Destekli Dil Öğrenme Alanının Gelişim Süreci ve Süreç İçinde Yabancı Dil olarak Türkçe Öğrenmenin Yeri	8
Tablo 2. Genel Ölçütler	41
Tablo 3. Türkçe İçeriğe İlişkin Genel Ölçütler	45
Tablo 4. Türk Alfabesine İlişkin Ölçütler	54
Tablo 5. Dinleme Becerisine İlişkin Ölçütler	55
Tablo 6. Konuşma Becerisine İlişkin Ölçütler	58
Tablo 7. Telaffuza İlişkin Ölçütler	60
Tablo 8. Okuma Becerisine İlişkin Ölçütler	62
Tablo 9. Yazma Becerisine İlişkin Ölçütler	65
Tablo 10. Kelime Öğrenmeye İlişkin Ölçütler	67
Tablo 11. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenme Siteleri Ölçütleri İçin Sayısal Özet ..	72

1. BÖLÜM

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz yüzyılda teknoloji ve bilgi, birbirlerinin gelişim ve değişimlerine her zaman olduğundan daha fazla katkıda bulunmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, her alandaki eğitimi derinden etkilemektedir. Eğitim yeni anlamlar kazanmakta, öğretme ve öğrenme yolları çeşitlenmekte, öğreten ve öğrenen rolleri değişmekte, eğitim ortamları ve eğitim araçları yeniden tasarlanmaktadır.

Dil öğrenimi alanındaki bu hızlı gelişmelerden Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi de etkilenmektedir. İnternet üzerinde, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlandığı iddia edilen çok sayıda çalışma yer almaktadır. Her biri farklı yapı, düzenleyiciler ve içeriklerden oluşmaktadır. İlgili alanyazın incelendiğinde, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere esneklik, bağımsızlık ve çoklu ortamlar ile zengin içerik sunabilmek amacıyla hazırlanan açık ve uzaktan dil öğrenme çalışmalarının uygun, etkili ve verimli olup olmadığının sorgulanabilmesi için değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesinin, bir ihtiyaç olduğu görülmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin dil öğretim ve öğrenim alanını etkilemeye ve geliştirmeye devam ettiği göz önüne alındığında, yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek için tasarlanan açık ve uzaktan sistemlerin hangi ölçütler altında değerlendirilmesi gerektiğinin belirlenmesi bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu kitabın I. Bölümünde, genelde açık ve uzaktan öğrenme sistemlerinin, özelde dil öğrenme sistemlerinin tarihî gelişimi ve aşamaları, yabancı dil olarak Türkçe öğrenme amacıyla hazırlanmış açık ve uzaktan dil öğrenme sistemleri üzerinde durulacaktır. Kitabın II. Bölümünde yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye yönelik olarak hazırlanan açık ve uzaktan dil öğrenme sistemlerinde içeriğe bağlı değerlendirme ölçütleri alanyazın tarama yöntemi ile belirlenecektir. Bu ölçütlerin belirlenmesiyle, sistemlerin tasarlanması ve hazırlanması aşamalarında nitelikli bir içeriğin ortaya konulabilmesi için; öğretim ve program tasarımcılarına bilgi sağlamak; Türkçe öğrenenler için kaliteli ve nitelikli öğrenme ortamlarının geliştirilmesine katkı sağlamak ve bu sistemleri hazırlayan kurumlar için iç kontrol ve kalite süreçlerinin izlenmesinde değerlendirilecek ölçütleri belirlemek amaçlanmaktadır. Böylece açık ve uzaktan Türkçe öğrenme sistemlerinin sınırları belirlenebilecek, etkililiği ve verimliliği araştırılabilecektir.

1. AÇIK VE UZAKTAN DİL ÖĞRENME

Bilgisayar teknolojilerinin eğitime getirdiği yenilikler içinde içinde ilk sırayı bilişim teknolojilerine dayanan eğitim ortamları almaktadır. Bilişim tabanlı çevrim içi eğitime olan eğilimin gerekçesi, İnternet ve World Wide Web (www) gibi teknolojilerin bilgiyi yaratma, saklama dağıtma ve paylaşmada sağladığı fırsatlardır (Aydın, 2002). Ayrıca eğitim sürecine sağladığı bağımsızlık, ilk kaynaktan bilgi, fırsat eşitliği, çeşitlilik ve kalite, yaratıcılık ve bireysel öğrenme gibi fırsatlar, bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim sistemleri tarafından çabuk bir şekilde kabul edilmesine; yüz yüze ve uzaktan öğrenme sistemlerinde de eğitim sürecinin bir parçası olarak kullanılmaya başlamasına yol açmıştır (Alkan, 1998).

İnternet ve web'in insanoğlunun hayatında yerini almasıyla, eğitim alanında yazının icadı kadar etkili ve köklü değişimlerin gerçekleştiği (Bozkurt ve Bozkaya, 2013) bir dönemde, dil öğrenimi alanının da bundan etkilenmesi kaçınılmaz olmuştur. Eğitim teknolojisindeki web tabanlı bu dönüşüm, uzun bir geçmişe sahip olan dil öğretiminde yeni bir alan ve yeni yöntemler, ortamlar, araçlar ve hedeflerin ortaya çıkmasını gerektirmiştir.

Açık ve uzaktan dil öğrenme sistemleri, öğrencinin kendi kendine çalışmasına olanak sağlayan, öğrenci merkezli materyalleri içermektedir. Bilgisayarlarda eş zamanlı ya da eş zamansız teknolojilerle kullanılabilen bu materyaller, interaktif öğrenme ve bireysel öğrenme olmak üzere iki önemli özellik taşımaktadır. Aynı program üzerinde eş zamanlı ve eş zamansız teknolojileri birlikte kullanmak da mümkündür. Eş zamanlı teknolojiler, öğretene ve öğrenenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla aynı ortamda bulunmasıyla gerçekleşen öğrenmenin söz konusu olduğu uygulamalardır. Sanal sınıflar, öğrenenlere yüz yüze ve gerçek iletişim hissini vermektedir. Eş zamanlı ortamlarda öğretene ile öğrenciler canlı bağlantılar yoluyla etkileşime girebilmekte, soru sorabilmekte, tartışmalara katılabilmektedir. Eş zamansız teknolojiler ise öğrenme sürecinde rehberlerin ve öğrenenlerin aynı zaman diliminde iletişim kurmak zorunda olmadıkları uygulamaların yer aldığı teknolojilerdir.

Açık ve uzaktan dil öğrenme sistemleri çok farklı formlarda hazırlanabilmektedir. Bir dili tüm düzeyleri ile öğretmek amacıyla hazırlanan sistemler olduğu gibi sınıfta öğrenileni pekiştirmek ya da ek destek isteyen öğrenciler için hazırlanan sistemler de vardır. Web tabanlı uzaktan dil öğrenme ve yüz yüze öğrenmenin birlikte kullanıldığı "entegre öğrenme" adı verilen yapılandırılmış dil öğrenme sistemleri de tasarlanmaktadır.

Önce Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi (Computer Assisted Language Learning 'CALL') kısaca BDDÖ olarak adlandırılan alanla birlikte; günümüzde cep telefonları, akıllı telefonlar, avuç içi bilgisayarlar, tabletler, dizüstü bilgisayarların da

kullanılmaya başlanmasıyla Mobil Destekli Dil Öğrenimi (Mobile Assisted Language Learning ‘MALL’) kısaca MDDÖ’de söz konusudur artık. Teknolojideki hızlı gelişmelerin dil öğrenme alanını daha farklı boyutlara taşıdığı da görülmektedir. Yapılan son çalışmalarda dikkati çeken önemli bir nokta, bireylerin cihazları dili edinmek için değil dili kullanmak için tercih ettikleri, hedef dildeki uygulamaları kullanarak dil edinimini doğrudan kullanma biçimine dönüştürdükleri, bu nedenle “mobil destekli dil kullanımı”nın daha doğru bir ifade olduğunun ileri sürülmesidir (Jarvis ve Krashen, 2014).

1.1. Kavramsal Çerçeve

Açık ve Uzaktan Öğrenme

“Açık ve uzaktan öğrenme”, temeli 19. yüzyılın sonlarına dayanan ve özellikle 20. yüzyılın sonlarında yaygın olarak kullanılmaya başlayan, disiplinler arası çalışma alanını kapsayan bir kavramdır. Açık ve uzaktan öğrenme “öğrenenlerin birbirlerinden ve öğrenme kaynaklarından zaman ve/veya mekân bağlamında uzakta olduğu, birbirleriyle, öğretene ve öğrenme kaynaklarıyla etkileşimlerinin uzaktan iletişim sistemlerine dayalı olarak “eş zamanlı” (senkron) veya “eş zamansız” (asenkron) gerçekleştiği öğrenme süreci” olarak tanımlanmaktadır (Aydın, 2011). “Açık ve uzaktan öğrenme” kavramına gelinceye kadar alan yazında “açık öğretim”, “uzaktan eğitim”, “uzaktan öğrenim”, “uzaktan öğretim”, “açık ve uzaktan öğretim”, “İnternet tabanlı öğretim” gibi farklı kavramlar kullanılmıştır. Moore ve Kearsley (2005) öğrenme ve öğretme kavramlarının “eğitim” ifadesinin altında birleştiğini, bu nedenle “uzaktan eğitim” kullanımının doğru olduğunu belirtmektedir (akt. Bozkurt ve Bozkaya, a.g.e.). Aydın ise Smith ve Ragan (2005) tarafından yapılan çalışmayı genişleterek eğitim, öğretim, öğretme ve yetiştirme kavramlarının “öğrenme” ifadesinin özünde bulunduğu sonucuna varmıştır. Aydın’a göre, “eğitim” ve “öğretim” bireyin dışında gerçekleşen olayları ve olguları nitelerken, “öğrenme” bireyin iç süreçleriyle ilişkilidir (Aydın, 2011). Alan yazında da “open and distance learning” kısa adıyla ODL ifadesi sıklıkla kullanılmakta ve uzaktan yapılan tüm eğitim ve öğretim faaliyetlerini nitelemektedir. “Açık” kavramı, öğrenenlere öğrenme sürecinde esneklik ve seçme hakkı tanınmasını; “uzaktan” kavramı ise öğrenenlerin öğrenme imkânlarından mekân ve/veya zaman olarak ayrı olduklarını ifade etmektedir (Aydın, 2011, Moore ve Kearsley, 2005; akt. Bozkurt ve Bozkaya, a.g.e.). Türkiye’de ise tamamen pratik nedenlerle “açık öğretim”, “uzaktan eğitim” ve “e-öğrenme” kavramları farklı uygulamaları ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu pratik nedenlerin başında, ülkemizde 1980’lerden bugüne süregelen kitlesel Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi ile atılım gösteren, daha küçük grup-